Belastingdienst

Den Haag

Fraudebestrijding Belastingdienst

Voortgangsrapportage 1e halfjaar 2014

Datum
12 september 2014

Versienummer
-

Van
Coördinatoren MT Fraude

Aan
MT Fraude Belastingdienst

Kopie aan

Bijlagen
-

1. Inleiding / algemeen

Het eerste halfjaar van 2014 is onder aansturing van het MT Fraudebestrijding verder gewerkt aan de optimalisering en verbreding van de fraude-aanpak binnen de Belastingdienst. Naast het permanent in kaart brengen van (nieuwe) fraudefenomenen, het bedenken en beschrijven van anti-fraudemaatregelen en coördineren van toezichts- en opsporingswerkzaamheden heeft de overheidsbrede aanpak van fraude veel aandacht gekregen. Medewerkers van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst participeren in alle elf overheidsbrede projectgroepen, waarbij wij zelf verantwoordelijk zijn voor het project gefingeerde dienstbetrekkingen.

Binnen diverse organisatieonderdelen zijn op organisatorisch vlak de nodige verbeteringen aangebracht. Bij Belastingen heeft het afgelopen halfjaar in het teken gestaan van het versterken van de interne organisatie op fraudegebied door de oprichting van een fraudeplatform en het organiseren van een betere verbinding met IM. Daarnaast is de samenwerking met externe partners versterkt. Eind vorig jaar is de huisvesting voor fraude-medewerkers bij de Landelijke Toezicht Organisatie gereed gekomen, zodat vanaf dat moment gesproken kan worden van een Expertisecentrum Fraude waarbinnen diverse overheidspartijen daadwerkelijk samenwerken bij de bestrijding van fraude.

Bij Toeslagen zijn zowel de fraudeteams als het team handhaving en intelligence in kwantitatieve- en kwalitatieve zin verder versterkt.

De werking en de resultaten van het Combiteam Aanpak Facilitators zijn na haar eerste bestaansjaar positief geëvalueerd, we gaan daar dan ook mee verder.

In deze rapportage volgt een overzicht van de in het afgelopen halfjaar genomen maatregelen en resultaten ter van bestrijding van systematische fraude.

2. Maatregelen identiteits- en systeemfraude

2.1 Identiteitsfraude

Bij identiteitsfraude doet iemand zich voor als een ander, dan wel doet voorkomen dat hij/zij is gemandateerd door die persoon.

Gerealiseerde maatregelen

De websites van de Belastingdienst zijn voorzien van dienstverlenende informatie, waarbij wordt gewezen op de risico's van niet of niet tijdig aanpassen van DigiD en bankrekeningnummers bij echtscheiding of ontbinding.

Maatregelen in onderzoek

Naar aanleiding van een voorlichting over inrichtings- en architectuurprincipes die worden gehanteerd bij het e-ID stelsel, wordt de komende maanden gewerkt aan het in kaart brengen van potentiële frauderisico's en de mogelijkheden voor fraudedetectie binnen het nieuwe stelsel. Dit zal plaatsvinden onder aansturing van de projectgroep rijksbrede aanpak identiteitsfraude.

Ter aanvulling op het IP-adres wordt een digitale fingerprint ontwikkeld, aan de hand waarvan digitale identiteitsfraude en systeemfraude beter kan worden gedetecteerd. De ontwikkeling hiervan heeft enkele maanden vertraging opgelopen vanwege capaciteitsgebrek bij CAO. Inmiddels is een projectleider aangesteld, de verwachting is dat in het vierde kwartaal van 2014 de POC zal starten.

Binnen IM is een onderzoek gestart naar de werking van de zogenaamde "controle aan de poort". De vroegtijdige detectie van risicovolle aangiften en verzoeken aan de hand van logistieke digitale gegevens is nu informeel en kwetsbaar georganiseerd. Verbetervoorstellen worden in het vierde kwartaal van 2014 gepresenteerd.

2.2 Fraude en fouten met het wijzigen van bankrekeningnummers

Gerealiseerde maatregelen

In het tweede kwartaal is een nieuw proces van opvoeren en wijzigen van bankrekeningnummers in het BD-portaal gerealiseerd.

Maatregelen in onderzoek

Een risicoanalyse naar de fraudegevoeligheid van het huidige (nieuwe) proces van opvoeren en wijzigen van bankrekeningnummers is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het project 1 BRN. Een aantal maatregelen zijn beschreven en goedgekeurd door de projectboard 1 BRN. Implementatie van de risicobeheersende maatregelen is voorzien in het vierde kwartaal 2014 en eerste kwartaal 2015.

Bankrekeningnummers van slachtoffers van identiteitsfraude moeten beter worden beschermd voor onterechte mutaties. Een wijzigingsvoorstel is beschreven door IM, aanpassing van BRG is voorzien voor het vierde kwartaal 2014.

2.3. Gefingeerde gegevens in aangiften en verzoeken

2.3.1. Inkomensheffing

Gerealiseerde maatregelen

Fraude in de inkomensheffing vindt m.n. plaats binnen het segment PDB.
Aan de poort worden door de collega's van het VTA team Limburg 21 verschillende queries gedraaid. Daarmee zijn de volgende resultaten behaald:

Gedetecteerde fraude 1e halfjaar 2014

Detectiemiddel	Aantal fraudeposten	Afgevangen bedrag
Queries op def. Aangiften oude jaren	2.464	€ 18,7 mln
Queries op def. Aangiften 2013	12.722	€ 28,7 mln
Queries op VT's	886	€ 7,8 mln
Queries op tekstvelden (fraude)	8.746	€ 28,7 mln
Totaal	**24.818**	**€ 83,9 mln**

Herstelde vergissingen:

Detectiemiddel	Aantal aangiften	Financieel belang
Queries LTO	5.180	€ 48,5 mln
Queries op tekstvelden (overig)	12.125	€ 18,6 mln
Totaal	**17.305**	**€ 67,1 mln**

De vergissingen worden niet middels een VA uitbetaald, maar opgeleverd aan B/CA UAL waar ze worden hersteld. De bijvangst van de query op het tekstveld "giften en eigen woning", de 12.125 aangiften, wordt doorgezet naar het reguliere toezichtsproces. De uitbetaling bij deze aangiften wordt grotendeels voorkomen.

Resultaten SAP
In het eerste half jaar zijn er ongeveer 72.000 uren geboekt op projectcode 1043 binnen het segment PDB. Inclusief MKB zijn dat 80.000 uren. Hier komen we ver boven de planning uit. Hier zijn meerdere redenen voor. Veel daarvan hebben betrekking op de reorganisatie en concentratiebeweging binnen PDB. Vertrekkende medewerkers dienen hun onderhanden werk af te maken, terwijl nieuwe al ingewerkt en begeleid worden. Verder is het aanbod van werk meer dan in het voorgaand jaar en halen we werk naar voren in het proces. Een reden daarvan is de versnelde aanpak van facilitators samen met het CAF en de FIOD.

2.3.2. Buitenland

In een presentatie in het MT Fraude heeft Belastingen aandacht geschonken aan mogelijke knelpunten en risico's in de aanpak van buitenlandse belastingplichtigen zoals deze wordt danwel moet worden uitgevoerd door kantoor Buitenland. Knelpunten en risico's die deels vanuit wetgevende aspecten worden opgeroepen en deels ontstaan door handhavingsknelpunten die inherent zijn aan het verschil in aard en wezen tussen binnen- en buitenlandse belastingplichtingen (bijv geen contra informatie beschikbaar, "tijdelijke/vluchtige" aanwezigheid in Nederland etc. Mede naar aanleiding hiervan wordt nu gewerkt aan een actieprogramma om deze knelpunten en risico's (verder) te verminderen door deze zowel via organisatorische - als inhoudelijke oplossingen op een adequate manier van een antwoord te voorzien.

2.3.3. Omzetbelasting

Conform afspraak met de Kamer rapporteert de Belastingdienst periodiek over de resultaten van de bestrijding van (intracommunautaire) BTW-fraude. Dit dekt zowel de carrouselfraude als ook de systeemfraude OB.
De aanpak is onveranderd stevig. De aanpak van de BTW-fraude is zowel preventief als repressief van aard. De aanpak is gericht op het reduceren van de mogelijkheden tot het plegen van fraude, het zo snel mogelijk stopzetten van lopende fraude en het voorkomen van nieuwe. Op basis van vermoedens van fraude wordt in een zo vroeg mogelijk stadium actie ondernomen om een

(beginnende) fraude de pas af te snijden.

Door aanpassing van wet- en regelgeving of maatregelen als het intrekken van BTW-nummers worden verschillende wegen voor fraudeurs afgesloten. Daarnaast zijn goede informatie-uitwisseling en snelle detectie onontbeerlijk om hen in een vroeg stadium op te sporen en aan te pakken. De Belastingdienst en FIOD werken hier hard aan om het verder te optimaliseren en zoekt hierbij ook nadrukkelijk aansluiting met andere landen in de EU.
Door samen te werken met banken en anderen zoals bijvoorbeeld notariaat en belastingadviseurs kan nog effectiever en daadkrachtiger worden opgetreden. Alle partijen kunnen namelijk mogelijke sporen van fraude tegen komen, en vaak al eerder dan de fiscus. Daarom wordt in vakliteratuur en op themadagen van de diverse doelgroepen aandacht gevraagd voor het fenomeen BTW-fraude en de rol die zij hebben bij het voorkomen van de fraude.

Resultaten
Naast de aanpak van BTW-carrouselfraude, waarover separaat wordt gerapporteerd, zijn binnen de Omzetbelasting in het eerste halfjaar de volgende resultaten behaald:
Op de teruggaven OB (negatieve aangiften OB) is er scherp toezicht. Via kantoortoetsing is tot 1 juli 2014 ruim € 129 miljoen tegengehouden (in 2013 totaal € 123 miljoen).
De boekenonderzoeken naar aanleiding van uitworp leverde een correctie op van ruim €.13 mln euro (in 2013 €.19,5 mln)
Naast het reguliere toezicht op negatieve aangiften omzetbelasting worden risicovolle btw-nummers permanent gemonitord. De opbrengst van deze monitoring tot 1 juli 2014 bedraagt nagenoeg € 10 mln. (2013 ruim € 16 mln)

Strafzaken
Met betrekking tot de strafzaken, waarbij de BTW is betrokken, kan het volgende worden gemeld:
In 2014 zijn er 3 BTW fraude zaken in het eerste half jaar afgerond. Twee zaken met carrouselfraude: fiscaal nadeel: € 2.001.549,- . Eén zaak met BTW fraude : fiscaal nadeel € 824.890.,-

2.3.4. Veelplegers

Op dit moment zijn er 44 veelplegers in behandeling binnen het project van Belastingen.
De volgende activiteiten hebben plaatsgevonden in de afgelopen periode:

- Herzien plan van aanpak beschreven en beoordeeld door MT LTO, vervolgens besproken in Werkgroep Toezicht
- Deels werken vanuit de herziene aanpak en ervaring opdoen
- Gestart met het overbrengen van de veelplegers naar het landelijk team.
- Ontwikkeling sjabloon om digitaal de actuele, relevante en zekere relaties in kaart te brengen. Dit vergemakkelijkt de overdracht en samenvoeging van de veelpleger met zijn relaties in één entiteit in het landelijk team.
- Gestart met verdiepend casusoverleg met invordering, FIOD en CAF
- Grote verschillen qua inzet tussen de kantoren

2.3.5. Toeslagen

Handhaving
De handhaving bij Belastingdienst/Toeslagen vindt zoveel mogelijk in de actualiteit plaats. De handhaving vindt plaats in de verschillende fasen van het toeslagenproces. Deze fasen zijn:

- Vóór de aanvraag; hiermee worden zoveel mogelijk onjuiste of onterechte aanvragen voorkomen. In deze fase worden IP-adressen door Logius gemonitord. Signalen over verdachte IP-adressen worden onderzocht door Belastingdienst/Toeslagen. Bij deze analyse heeft, waar nodig, afstemming plaatsgevonden met Logius en binnen de Antifraudebox.

- Toezicht vóór de voorlopige toekenning;
  Bij de aanvraag: In het burgerportaal zijn verschillende verbeteringen aangebracht, waarmee de burger beter geholpen wordt een goede aanvraag te doen. In voorkomende gevallen wordt de burger specifieke aanwijzingen gegeven. Verdergaande verbeteringen worden in het laatste kwartaal van 2014 aangebracht.
  Na de aanvraag:
  In deze fase wordt de risicoclassificatie toegepast en uitvoering gegeven aan een drietal maatregelen uit de wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit.

  Aanvragen/mutaties worden steeds meer getoetst met behulp van contra-informatie. Hiermee kunnen fouten in de aanvraag/mutatie voor een deel geautomatiseerd worden gecorrigeerd (voorkeur) of wordt de aanvraag/mutatie geselecteerd voor intensief toezicht.

- Toezicht voor de definitieve toekenning. In deze fase worden de aanvragen getoetst aan 'jaargegevens', zoals het vastgestelde inkomen (IB) en de jaaropgave afgenomen uren kinderopvang. In de eerste helft van 2014 zijn 70.000 vraagbrieven verstuurd in verband met het toezicht dat plaatsvindt voor de definitieve toekenningen voor de kinderopvangtoeslag 2013. Van deze 70.000 aanvragers is geen contra-informatie beschikbaar. Op basis van risico-analyse is besloten uitsluitend degenen die de voorgaande 2 jaren correcties kregen naar aanleiding van de aangeleverde stukken dit jaar opnieuw om jaaropgaven te vragen.

Met deze aanpak wordt nagestreefd (hoge) terugvorderingen terug te dringen en de toekenningszekerheid voor de aanvrager te vergroten

Risicoclassificatie
Alle aanvragen en mutaties kinderopvangtoeslag en huurtoeslag worden binnen het geautomatiseerde risicomodel, al dan niet gecombineerd met derdengegevens, voorzien van een risicoclassificatie. Risicovolle aanvragers worden intensief behandeld; geselecteerde nieuwe aanvragen en geselecteerde mutaties worden nog niet beschikt. Uitbetaling (van de verhoging - bij mutaties) blijft dan achterwege.

Aanvragen zorgtoeslag worden maandelijks achteraf met behulp van derdengegevens gecontroleerd.

<u>Ontwikkeling</u>
Met behulp van het risicoclassificatiemodel classificeert de Belastingdienst ongeveer 85% van de aanvragers als risico-arm. Voor deze groep richt de

Belastingdienst een 'green lane' in. Dat houdt in dat het toezicht voor deze groep vrijwel uitsluitend zal bestaan uit de massale geautomatiseerde toetsing van aanvragen aan derdengegevens.

De ontwikkeling van de 'green lane' draagt bij aan versnelling en vereenvoudiging voor de goedwillende burger en biedt ruimte voor het verleggen van de aandacht naar de risicovolle posten.

Fraudemaatregelen

Met ingang van 1 januari 2014 is de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit in werking getreden.

- *Geen verlening voorschot bij verhoogd risico op fraude.*
  De maatregel die ziet op het niet uitbetalen van een voorschot indien bij de aanvraag een verhoogd risico wordt geconstateerd, voert de Belastingdienst uit met behulp van het hiervoor genoemde risicoclassificatiemodel. In de rapportageperiode zijn 7.580 aanvragen/mutaties beoordeeld voordat deze formeel beschikt zijn. In 69% van de gevallen is gecorrigeerd.

- Geen *verlening voorschot aan een voor de Belastingdienst onbekende aanvrager.*
  In de eerste helft van 2014 is het effect onderzocht van de maatregel die betrekking heeft op nieuwe aanvragers over wie de Belastingdienst onvoldoende informatie heeft. Voordat op hun aanvraag beschikt wordt, worden deze aanvragers uitgenodigd aan de balie om hun aanspraak te onderbouwen. Gebleken is dat in een groot deel deze gevallen de aanvrager zijn aanspraak kan onderbouwen en de toeslag toegekend wordt voor (tenminste) het bedrag dat aangevraagd is. Het gaat hier met name om vluchtelingen, buitenlandse studenten of arbeidsmigranten. 8.870 aanvragen van onbekende aanvragers zijn in het eerste half jaar beoordeeld waarvan bij 32% een correctie heeft plaatsgevonden.

- *Opschorting van uitbetaling bij het ontbreken van een actueel adresgegeven of twijfel over adres.*
  B/Toeslagen maakt gebruik van de gegevens in de BRP. Deze zijn echter niet altijd eenduidig bruikbaar.
  De aanduiding VOW uit de BRP leidt tot opschorting van de uitbetaling. In de eerste helft van 2014 zijn 12.000 toeslagen van 10.000 unieke BSN's gestopt. Het gegeven 'adres in onderzoek' wordt in de BRP niet eenduidig gebruikt en is daarom ook nog niet bruikbaar als hard selectiecriterium.
  In samenwerking met een aantal gemeenten onderzoekt de Belastingdienst zogenaamde risico-adressen. Het doel hiervan is vast te stellen bij welke adressen zodanige twijfel bestaat over het door toeslagontvangers aangegeven adres dat stopzetting van voorschotbetalingen aan de orde is.

- In de fraudebestrijdingsketen zijn, naast de zaken die in het reguliere traject (via het FP) zijn opgepakt, :
  - 51 zaken, die zijn voorgelegd aan het selectieoverleg en tripartite-overleg, met een bestuurlijke boete afgedaan.
  - 230 boetes opgelegd, waarbij de overtreding betrekking heeft op de toeslagjaren 2012 en 2013 en het nadeel voor Toeslagen per geval meer dan € 10.000 bedraagt.

2.4. Betalingen aan onbekende en niet juist geregistreerde burgers/bedrijven

Maatregelen in onderzoek

De OBC VOW is afgerond en opgeleverd aan de diverse organisatieonderdelen met de opdracht de beschreven aanpassingen op te nemen in het portfolio.
Bij Toeslagen is de VOW-indicatie opgenomen in haar risicoclassificatiemodel.
Door Belastingen is in het VA-proces een aanpassing gedaan door de VOW-posten op te leveren aan een landelijk werkend team, waar de beoordeling van het VA-verzoek plaatsvindt.
De indicatie Adres in Onderzoek wordt sinds enkele maanden aangeleverd vanuit de BRP en opgenomen in BVR. Tot op heden heeft dat nog niet geleid tot aanpassing van de processen en handhavingsactiviteiten bij de Belastingdienst.
De waarde van het gegeven Adres in Onderzoek zal eerst moeten worden vastgesteld, waarna eventuele consequenties voor niet uitbetalen kunnen worden uitgevoerd.

3. Overige maatregelen

3.1. Nieuwe fenomenen en maatregelen

Het afgelopen halfjaar is continue aandacht geschonken aan het in kaart brengen en beschrijven van nieuwe of opkomende fraudefenomenen. Het fenomenen- en maatregelenoverzicht bevat onder meer de volgende actuele onderwerpen die worden geanalyseerd en uitgewerkt:
- *Samenwerking met banken.* Gewerkt wordt aan informatiedeling op (signalering van) trends, de efficiency van informatiedeling (waaronder een realisatiestudie naar het verwijzingsportaal), de effectiviteit van meldingen ongebruikelijke transacties en de juridische (on)mogelijkheden van informatiedeling.
- *ANBI's.* Onderzoek is gestart naar de aftrek van giften van niet bestaande- of malafide ANBI's en overige misbruikmogelijkheden en schijnconstructies met ANBI's.
- *Onjuiste aanvragen huurtoeslag door studenten.* Daarbij wordt onderzoek gedaan naar niet rechtgevende objecten en het gebruik van zogenaamde "sideletters" bij huurovereenkomsten.
- *Subsidies.* Betreft onderzoek naar misbruik van subsidiegelden variërend van oneigenlijk gebruik (wordt het doel bereikt waarvoor de subsidie verstrekt wordt) tot fraude (de subsidie wordt bewust onrechtmatig aangevraagd c.q. aangewend).
Bestuurlijke aandacht is met deelname van Belastingen en de FIOD georganiseerd bij het FP, NVWA en RVO

3.2. Opsporing

De FIOD besteedt nog steeds flink wat tijd aan systeemfraudezaken.
In het eerste halfjaar 2014 zijn er 302 nieuwe Toeslagenzaken aangemeld in het SO met een fiscaal nadeel van ruim € 11,5 miljoen. Het merendeel van deze zaken is terugverwezen vanwege de inhoud van de zaak (ouderdom van de zaak/financieel belang) en/of omdat er keuzes gemaakt moeten worden omtrent de inzet van het strafrecht.
Er zijn 11 nieuwe Toeslagenfraudes in opsporing genomen. Per 1 juli 2014 zijn er nog 15 Toeslagenzaken onderhanden met een fiscaal nadeel van ruim € 5,5 miljoen.

In de eerste helft van 2014 zijn 7 Toeslagenzaken afgerond met een fiscaal nadeel van € 420.000. Van deze zaken zijn er 5 behandeld via de SIS (snelle interventie service). Door deze aanpak kan de fraude snel gestopt worden, hetgeen erg effectief is in het kader van fraudepreventie. Dit betekent echter wel dat het fiscale nadeel van deze zaken soms beperkt is.

In het eerste halfjaar 2014 zijn er 3 nieuwe VT-zaken aangemeld in het SO met een fiscaal nadeel van ruim € 700.000. Er zijn 5 nieuwe VT-zaken in opsporing genomen en per 1 juli 2014 zijn er nog 12 onderhanden met een fiscaal nadeel van € 3,2 miljoen.
Er zijn in de eerste helft van 2014 3 VT-zaken afgerond met een fiscaal nadeel van € 500.000. Het strafrechtelijk nadeel van deze zaken bedroeg € 2,1 miljoen. Het verschil wordt veroorzaakt doordat niet alle frauduleuze aangiften zijn uitbetaald.
Bij de systeemfraudezaken werkt de FIOD nauw samen met Toeslagen, het project VT-fraude en het CAF (Combiteam Aanpak Facilitators). Een mooi voorbeeld hiervan is de zaak

van Turkse nationaliteit heeft gedurende een aantal jaren in Nederland gewoond. Hij is inmiddels geremigreerd naar zijn thuisland. Maar jaarlijks keert terug rondom het aangiftetijdvak IH. In deze periode vult hij honderden aangiften IH in met gefingeerde persoonsgebonden aftrekposten (PGA).

Tijdens de laatste periode is de man na detectie en voordracht van het CAF aangehouden door de FIOD. Bij aanhouding voerde zijn computer met zich mee. Na onderzoek leek de computer minimaal 4 jaren administratie te bevatten. Thans zit deze in bewaring in afwachting van zijn strafzaak.

We leren ook nog steeds van de rechterlijke uitspraken. Een voorbeeld hiervan is de uitspraak van de rechtbank op 7 juli 2014 in de zaak Bijzonder hierin was dat veroordeeld is voor medeplegen van artikel 69, tweede lid AWR waarbij de opzet voor belastingplichten zelf niet bewezen hoefde te worden. Deze uitspraak is derhalve van groot belang voor het mogelijk opleggen van boetes aan adviseurs/facilitators. Daarnaast was bijzonder dat de rechtbank het gedegen onderzoek naar 24 belastingplichtigen voldoende achtte om alle 3000 aangiften als onjuist te bestempelen met het bijbehorende nadeel. Tot slot heeft de rechtbank op eigen initiatief de bijzondere voorwaarde van het beroepsverbod opgelegd. Voor zover dat nog niet gebeurde, is het zinvol dat de OvJ in nieuwe zaken het beroepsverbod meeneemt in de eis.
De gezamenlijke aanpak van systeemfraude waarbij ook de publiciteit ingezet wordt om een breed effect te bereiken, lijkt z'n vruchten af te werpen. Een facilitator die zelfs nog na de huiszoeking door de FIOD doorging met het indienen van valse aangiften, lijkt nu tot inkeer te zijn gekomen. De 'fiscusfee' is na de voorlopige hechtenis van 90 dagen vrijgekomen in afwachting van de strafzaak. *"Ze heeft haar lesje meer dan grondig geleerd…Dit gebeurt nooit, nooit weer."*

Ook in een andere casus waar verdachte zichzelf Robin Hood van belastingplichtig Twente waande, strafte de rechtbank het ondermijnen van het systeem van belastingheffing fors af. kreeg een celstraf van 30 maanden waarvan 10 voorwaardelijk. Ook mag hij vijf jaar lang niet meer het vak van belastingconsulent uitoefenen. was bekend als recidivist maar lijkt zich nu bij het vonnis neer te leggen: *"Als ik nog één aangifte invul, heb ik geen huis meer en zet mijn vrouw me op de keien."*

De onderlinge communicatie en gezamenlijke woordvoering blijft heel erg belangrijk voor deze politiek-en publicitair gevoelige fraudes. Dat bleek ook weer in het eerste halfjaar van 2014 toen Hart van Nederland aandacht besteedde aan de zaak De kinderopvanginstelling heeft een dubieuze rol gespeeld in de onterechte aanvragen toeslagen van de ouders. De ouders moeten de onterecht ontvangen toeslagen terugbetalen.
De gemeente waarin gevestigd is, heeft de staatssecretaris gevraagd coulance te betrachten ten opzichte van de ouders. De staatssecretaris heeft geantwoord dat daar geen aanleiding voor was. In andere, vergelijkbare gevallen waarin ouders ook niet in staat waren om aan te tonen dat zij kosten voor kinderopvang hadden gemaakt ('eigen bijdrage' hadden betaald) , is de toeslag ook op nihil vastgesteld. Daarnaast heeft hij geantwoord dat hij geen concrete mededelingen kan doen over individuele zaken.
Ten aanzien van de communicatie geldt het uitgangspunt dat Belastingdienst Toeslagen communiceert over de aangelegenheden ten aanzien van het bestuursrechtelijke traject en het OM/FIOD over het strafrechttraject. Er worden geen uitspraken gedaan over individuele zaken.

3.3. Combiteam Aanpak Facilitators

Het Combiteam Aanpak Facilitators heeft in het tijdsbestek van een jaar een 100 tal zaken opgestart. Het betreft hier de aanpak van facilitators achter misbruik van belasting- danwel toeslaggelden. Ook zijn een aantal zaken opgepakt in verband met vermoedens van manipulaties met dienstverbanden. Het betrof hier een reeks met elkaar verbonden individuele zaken, waarachter ook een facilitator actief was. Inmiddels zijn een 70-tal zaken geheel dan wel grotendeels afgerond. Naast het feit dat via de reguliere processen de individuele onterecht uitbetaalde belastingen en/of toeslagen zijn stopgezet en/of teruggevorderd, is het team vooral actief geweest met de aanpak van de facilitator zelf. Het team pakt deze facilitators aan met het doel hen tot stoppen te bewegen. Soms bleek een stevig gesprek daarvoor afdoende, meestal is een mix van handhavingsmaatregelen ingezet teneinde het gedrag van de facilitator te beïnvloeden. In een enkel geval bleek het zwaarste middel (de inzet van het strafrecht) noodzakelijk. Uit monitoring van de facilitator en zijn (veelal) voormalige klantengroepen is gebleken dat de handhavingsmix voldoende effectief is geweest en is het misbruik gestopt. de klantgroepen vertonen over recentere aangiftentijdvakken een aanmerkelijk meer compliant beeld.

3.4. Slachtofferhulp en detectie daders

Slachtoffers ID-fraude
In het 1e halfjaar zijn er 99 DigiD-fraudemeldingen en 41 terfo meldingen geregistreerd door het Loket Slachtoffers. De terfo-fraude betreft meldingen over voorgaande jaren, toen er nog teruggaafformulieren werden verstrekt en van vóór de maatregelen voortvloeiende uit 1BRN. Het kan blijven voorkomen dat slachtoffers na een lange periode achter de fraude komen en het alsnog melden. Ten opzichte van het 3e (48) en 4e kwartaal (79) in 2013 betekent dit aantal echt een scherpe daling.
Ook het aantal DigiD-meldingen in het Loket Slachtoffers is afgenomen.

Klikmeldingen.
Voor het melden van tips en kliks weet de burger het loket nog steeds goed te vinden. In het eerste halfjaar zijn er 137 meldingen binnengekomen, dat aantal is stabiel in vergelijking met voorgaande periodes.

Qua inhoud veranderen de meldingen niet veel. Een opmerkelijke trend is dat men zich in toenemende mate slachtoffer voelt van een ex-partner. Deze gevallen splitsen zich in 2 soorten uiteen:
1. de ex-partner vulde doelbewust foutieve aangiften of toeslagen in tijdens de relatie;
2. de ex-partner vulde doelbewust foutieve aangiften of toeslagen in na de relatie.

Deze meldingen worden als klikmeldingen behandeld, omdat er meestal sprake is van het afstaan van de DigiD-code aan de (ex)partner.

Phishing.
Het aantal meldingen van phishingmails in het eerste halfjaar van 2014 bedraagt 69 en is stabiel in vergelijking met voorgaande periodes.

Een specifieke aanval van phishing resulteert regelmatig in een grote set van dezelfde meldingen van verschillende burgers. Dat de Belastingdienst reeds op de hoogte is en actie onderneemt, hetgeen is gepubliceerd op de site van de Belastingdienst, lijkt voor menigeen onbekend. De vindbaarheid van deze informatie laat te wensen over.

Ontwikkelingen.

Kwetsbare groepen.
Uit een analyse in kwartaal 1 is gebleken dat criminelen misbruik maakten van buitenlandse studenten. Voorstelbaar is dat dit ook geldt voor andere kwetsbare groepen. Bescherming van kwetsbare groepen is een manier om fraude te voorkomen. Er wordt aansluiting gezocht bij één van de activiteiten van de projectgroep rijksbrede aanpak Identiteitsfraude: een in het najaar geplande publiekscampagne "slim voorkomen, vlot herstellen", waarin aandacht wordt geschonken aan kwetsbare groepen.

Kwaliteit processen.
De processen rondom de behandeling van slachtoffers behoeven verbetering. De behandeling van slachtoffers is naast de communicatie vanuit Dienstverlening naar de slachtoffers (intake, stella uitbetaling) ook de beoordeling van het slachtoffer door de fraudeteams, zowel binnen Belastingen als Toeslagen. Daarnaast spelen de registratie in Fraude Signalen Voorziening alsmede de informatie naar het Loket Slachtoffers in dit proces een belangrijke rol.

De mogelijkheden en feitelijke vulling van FSV laten te wensen over en het Loket Slachtoffers ontvangt te weinig meldingen, zodat het overzicht niet compleet is en de kans bestaat dat slachtoffers en daders niet de juiste behandeling ontvangen.

De oorzaak van onjuiste registratie ligt besloten in een drietal issues:
1. Communicatie
2. Registratie
3. Organisatie (binnen de driehoek Dienstverlening-Fraudeteams Belastingen/Toeslagen-Loket Slachtoffers).

Deze issues zijn uitgewerkt in een memo, de verbetervoorstellen worden opgepakt binnen het segment PDB van Belastingen. Verbeteringen die parallel daaraan lopen zijn:
- De overdracht van het Loket Slachtoffers van het kernteam AFB naar DV;
- Integratie van het overleg Frontoffice-Backoffice Slachtoffers in het landelijk Stella-overleg;
- Het gebruikersoverleg FSV, waarin de betrokken partijen verbeteringen aangaande FSV bespreken, prioriteren en indienen bij IM/B Toezicht

3.5. Douane

Het afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan de aanpak van het ontgaan van douanerechten (anti-dumping rechten) op zonnepanelen. Dit heeft geresulteerd in de aanpak dat bij twijfel de rechten uitgetrokken worden. Hierdoor ontstaat dan mogelijk een verschuiving van de invoer naar het buitenland maar het voorkomt dat Nederland door Brussel aangesproken kan worden. De verschuivingen van de invoer worden nu door OLAF (Brussel) gemonitord zodat dit ook in beeld kan komen. Zusterlidstaten zijn ook geïnformeerd over de mogelijke verschuivingen.

De lage waarde problematiek blijft de nodige aandacht vragen. Door het hanteren van te lage waarden worden te weinig douanerechten geheven. Een redelijk nieuw fenomeen is nu het hanteren van een laag gewicht. Rekenkundig ontstaat daardoor geen lage waarde en wordt het profiel niet geraakt. Het werkelijke gewicht is dan aanzienlijk hoger dan hetgeen op de aangifte ten invoer is vermeld. Dit verschijnsel wordt nu middels fysieke controles gericht op het gewicht aangepakt. Tevens wordt in een geval mogelijk strafrechtelijk onderzoek ingesteld.

Binnen accijnsgebied zijn dit jaar al weer twee illegale sigaretten-fabrieken ontdekt. In beide gevallen doet de FIOD het strafrechtelijk onderzoek. Gememoreerd dient te worden dat de integrale aanpak tussen Douane en FIOD middels het Fraudeteam accijns steeds meer vruchten gaat afwerpen. Door toedoen van het Fraudeteam accijns is een duidelijke afname van de fraude met bepaalde modus operandi waar te nemen. Deze vorm van aanpak sorteert dus duidelijk effect.
Met de FIOD wordt momenteel een onderzoek gestart om het barriere-model toe te gaan passen bij accijnsfraudes.
Verder kan nog worden gemeld dat vanuit de Politie steeds vaker een beroep gedaan wordt op samenwerking met de Douane om de illegale productie van drugs tegen te gaan. De bestanddelen worden veelal van buiten Nederland aangevoerd.

3.6. IV-keten

In het tweede kwartaal zijn vier (ontwerp)principes voor fraudebestrijding beschreven. Deze principes vormen een toetssteen voor fraudegevoeligheid van nieuwe of gewijzigde architecturen en/of ontwerpen. De principes zijn gepresenteerd op de architectuurdag in de maand juli in Utrecht. Na de zomervakantie start een rondgang langs alle IM-afdelingen, waarbij de principes zullen worden toegelicht in de werkoverleggen.
Gewerkt wordt aan een wijziging van één van de afspraken in de concern architectuur, welke zal worden "opgehangen" aan het MLTP-uitgangspunt "elke burger en elk bedrijf krijgt de aandacht die hij verdient" . Aanpassing staat gepland voor het vierde kwartaal 2014.

4. Data-analyse

Ontwikkeling risicoclassificatiemodellen.
Alle organisatieonderdelen werken aan de ontwikkeling van risicoclassificatiemodellen, die zijn gebaseerd op statistische onderzoeksmethodieken. Het beschikbaar komen van de ondersteunende hardware (Teradata) en software (SAS-tooling) heeft dit mogelijk gemaakt.

Toeslagen heeft haar model verder verdiept, binnen B/CA is een model voor algemene risicoprofilering van burgers ontwikkeld en binnen Belastingen/LTO is gestart met het in samenwerking tussen datascientists en fraude-experts vervaardigen van een IH-fraudeprofiel. De eerste ervaringen daarmee zijn uiterst positief. In het tweede halfjaar zal dat profiel verder worden ontwikkeld. Verder heeft een verkenning plaatsgevonden op het gebied van software die sneller en met minder inzet van menskracht kan zorgen voor fraudeprofielen.
De komende maanden wordt de toepasbaarheid en potentiële opbrengst van de ontwikkelde modellen beproefd in de praktijk.

Bij Belastingen hebben het afgelopen halfjaar de volgende innovatieve projecten gedraaid waarbij (slimmer) gebruik van data leidend is geweest:

a. Gurf en organisatieschema's veelplegers.
Sinds kort heeft de LTO de beschikking over een complete dump van alle Handelsregistergegevens (bestuurders, aandeelhouders, adressen etc.) Daarnaast is een analysetool (Gurf) ontwikkeld die deze gegevens veel beeldender presenteert dan alle andere daarvoor beschikbare software. Op deze wijze hebben we van verschillende veelplegers een veel completer beeld weten op te bouwen van hun organisatie (die nogal eens omvangrijk blijkt te zijn) en in welk deel van het land die zich bevindt.

b. Beoordelen KvK-signalen
Als uitvloeisel van de MC fraude zal binnen de Belastingdienst/LTO een beoordelingsunit voor fraudesignalen worden georganiseerd. Momenteel vinden dergelijke beoordelingen al plaats, maar daaraan zal worden toegevoegd het beoordelen van de zgn. gebeurtenisberichten van de KvK (oprichtingen en aankopingen van bijv. B.V.'s). en beoordelen van aangiften LH. Doel is het vroegtijdig signaleren van te verwachten fraudes en het voorkomen daarvan door het inactief maken van OB en LH nummers.

c. Windhappers.
Het afgelopen halfjaar is gewerkt aan een nadere analyse van onze bestanden (in dat kader zijn, ter validatie, diverse windhappers gecontroleerd) en is een projectplan opgesteld. Start project direct na de zomer. De doelstelling van dit project is om tot 31 december 2015 400 (vermeende) windhappers met de grootste risico's (ontwijken wet- en regelgeving, witwassen) te onderzoeken en zo nodig de naleving van de wettelijke verplichtingen af te dwingen (robuuste aanpak). Tevens leidt dit onderzoek tot aanbevelingen voor een consistente en effectieve persoonsgerichte aanpak van (vermeende) windhappers in de toekomst.

d. Broedkamer OB-fraude.
Betreft een samenwerkingsverband tussen bedrijfsvoering/LTO en een externe partij. Doel daarvan is o.a. het ontwikkelen van fraudeprofielen m.b.t . BTW carrouselfraude.

5. Externe samenwerking

Belastingen

a. EOS, RIEC, LSI
Eind vorig jaar is een samenwerkende groep m.b.t. Externe Overheids Samenwerking (EOS) gevormd. Dit had als doel alle initiatieven binnen Belastingen m.b.t. samenwerking te bundelen en te coördineren zodat overzicht ontstaat en grip op die samenwerking. Het afgelopen halfjaar is die samenwerking verder uitgebouwd en zijn inzichten gedeeld over op welke wijze deze samenwerking vorm moet krijgen. Het team heeft vaste vorm en plaats gekregen binnen Belastingen.
Hierdoor is min of meer de volgende werkverdeling ontstaan: EOS/MKB: uitvoering, LTO: thema-ontwikkeling, ABC: politiek, beleidsmatig interdepartementaal.

b. Manifestgroep
Sinds medio 2012 trekt de Belastingdienst/LTO deze overheidsbrede antifraude samenwerking. Naast maandelijkse bijeenkomsten waarop voorlichting wordt gegeven en informatie gedeeld lopen er drie projecten. In mei heeft de INUB/BUzz tour in Utrecht een presentatie gekregen over deze samenwerking.

c. Expertisecentrum Fraude
Het Expertisecentrum is bedoeld te dienen als kennisbron en samenwerkingsplaats ten behoeve van andere overheidspartijen zoals UWV, DUO, ISZW, SVB etc. Het Expertisecentrum bestaat nu een halfjaar en de andere overheidspartijen die gebruik maken van deze samenwerking hebben te kennen gegeven daarover tevreden te zijn . Het Expertisecentrum is gevestigd bij de Belastingdienst/LTO.

d. 1 Overheid
Als uitvloeisel van de zgn. 'ambtswoningsessies' wordt in het bijzonder met de gemeente Amsterdam samengewerkt met als doel een gezamenlijke aanpak op twee door hen aangedragen fraudes te formuleren.

e. Het afgelopen halfjaar zijn contacten gelegd met www.fraudehelpdesk.nl
Momenteel wordt onderzocht of Belastingen op basis van de signalen de met oplichting verkregen voordelen zou kunnen belasten.

f. Fraude in de zorg. De Belastingdienst en Trafi nemen deel aan het Expertisecentrum Zorgfraudebestrijding (EZB) door inzet van enkele medewerkers, alsmede door deelname aan de stuurgroepen die daarmee samenhangen.

Toeslagen

Om de effectiviteit van de dienstverlening en het toezicht rond toeslagen te vergroten, streeft de Belastingdienst/Toeslagen naar uitbreiding van de samenwerking met andere overheden. Voorbeelden van deze samenwerking in het eerste halfjaar van 2014 zijn:

- Het project 'risicoadressen' in de omgeving van Utrecht heeft tot nu toe een financieel resultaat van € 640.000 (toeslagen).

- Het project "Kwaliteitsverbetering En Fraudebestrijding gastouderopvang". Dit project wordt in opdracht van MIN SZW uitgevoerd in een samenwerkingsverband met VNG en GGD-Nederland. Hierbij gaan GGD-inspecteurs en MKB-medewerkers samen op bezoek bij gastouderbureaus, waarvan, op basis van signalen van VNG en/of GGD, het vermoeden bestaat dat onregelmatigheden worden aangetroffen m.b.t. belastingen en toeslagen. N.a.v . de evaluatie van de pilot in juni 2014 van dit project is besloten om dit project voort te zetten in 2014 en 2015;
- Het project "Geen Eigen Bijdrage Kinderopvang". Aanvragers van kinderopvangtoeslag moeten een deel van de opvangkosten zelf betalen: de "eigen bijdrage". MKB-medewerkers gaan, namens Toeslagen, in 2014 en 2015 op bezoek bij ca 80 kinderopvang-instellingen om na te gaan of er een voldoende "eigen bijdrage" wordt betaald. De aftrap voor dit project heeft in juni 2014 plaatsgevonden;
- Het project "POBR-convenant". Aanvragers van kinderopvangtoeslag kunnen aangeven dat "hun" kinderopvangtoeslag wordt uitbetaald op de bankrekening van de kinderopvang-instelling indien deze kinderopvanginstelling een POBR-convenant heeft afgesloten met Toeslagen. Voor 15 oktober 2014 worden ca 20 kinderopvanginstellingen, namens Toeslagen, bezocht door MKB-medewerkers om na te gaan of de praktijk overeenkomt met de afgegeven verklaringen van de kinderopvang-instellingen. De aftrap voor dit project heeft in juni 2014 plaatsgevonden, gezamenlijk met het project GRBO.